

KOHO KOHTIA

NUMERO 26

JOULUKUU 2021

Sukukokous 16.10.2021

Sukuseuran vuoden 2021 varsinainen sukukokous pidettiin Espoon keskuksessa kauppakeskus Entressen kirjastossa. Korona varjosti jo toista vuotta peräkkäin sukutapahtumaamme ja rajoitti osanottajamäärää. Paikalle oli kuitenkin saapunut edustava joukko sukulaisia. Tämän johdosta saimme läpivietyä kaikki lakisääteiset asiat. Vapaaohjelmassa pääsimme tutustumaan Espoon vanhaan tuomiokirkkoon ja kirkkopuistoon. Sukukokouksesta voit lukea lisää lehden sivuilla 5-6.

Espoon vanha tuomiokirkko

Kauppakeskus Entresse

SUKU JA AVARUUSTÄHTITIEDE

Jouluna 2021 laukaistiin avaruuteen tähtitieteilijöiden uusi ihmelaite, Webb -luotain. Parin kolmen viikon ajan seurattiin, onnistuuko luotaimen monimutkaisen laitteiston avaaminen paketista ja saadaanko laite toimintakuntoon. Tätä kirjoitettaessa tammikuussa 2022 kaikki näyttää sujuvan hyvin. Luotain matkaa kohti lopullista sijaintipaikkaansa ja alkaa keväällä lähettää uutta tietoa avaruudesta.

Tähtiluotain laajentaa käsitystämme maailman-kaikkeudesta ja antaa tietoa aina vain kaukaisemmista ajoista, universumin alkupisteistä. Uusi tieto hämmentää ainakin maallikkoa, kun avaruuden reuna loittonee aina vain kauemmaksi, avaruus laajenee kiihtyvällä vauhdilla ja taivaan-kappaleet etäännyvät toisistaan, ja ajan alkumäärä kirkastuu siten, että jokainen uusi havainto tuottaa uusia kysymyksiä hämärän rajamailta.

Samantapaista on sukujen olemuksessa ja selvittelyssä. Taaksepäin mentäessä esivanhempia löytyy aina vain lisää, viidensadan vuoden päästä tuhatkunta ja tuhannen vuoden päästä jopa miljoona – ja niin edelleen, aina nykyihmisen ilmestymiseen 200 000 vuotta sitten. Kaikki nämä esivanhemmat ovat meillä samalla tavalla esivanhempia ja kuulumme heidän kaikkien sukuihin samalla tavalla. On siinä mistä valita, kun miettii, mihin sukuun kuuluisi.

Samanlaista on suvun tulevaisuuden laita. Siellä käy kuin tähtimaailmassa. Tulee aina uusia sukupolvia, uusia sukuhaaroja, ja etäisyys niiden välillä kasvaa. Sukuseuran toiminta osoittaa, että elävä kokemus suvusta on parhaiten mahdollista saada, jos on olemassa jokin muutaman vuosikymmenen ajanjakso, joltakin rajatulta seudulta ja jotenkin yhteisten kokemusten läpitunkemana, niin että jäsenet voivat tuntea toisiinsa ja toistensa elämäntapoihin mielenkiintoa ja ymmärrystä. Ikuisuuteen ei tällaisen rajallisen yhteisen kokemuksen varassa voi jatkaa, vaan suvut hajoavat samalla tavalla kuin tähtisumut etäännyvät toisistaan.

Kohosen sukuseuran yhteisyyden kokemus tiivistyy Sortavalaan, Karmalaan, viimeisiin vuosikymmeniin ennen sotaa, sotavuosiin ja niiden jälkeiseen aloilleen asettumiseen. Ne sukupolvet, jotka näissä ovat olleet mukana, ovat vähitellen väistymässä.

Seuraavilla sukupolvilla ei ole samanlaista yhteisyyden kokemusta ainakaan laajennetun serkku- ja pikkuserkkupiirin kanssa.

Siispä voi käydä niin, että sukuseuran elämäntaari on sekin ajallisesti rajallinen, sukupolven tai kahden mittainen. Arvokasta on silloin tietysti se, että tuon kaaren tapahtumat tulevat sukuseuratoiminnan kautta muistiin merkityksi ja tarjoavat omalta osaltaan perspektiiviä maailman ymmärtämiseen

Tämän tähtitieteellisen näkymän edessä Kohosen sukuseurakin yrittää löytää sille sopivia, pienillä resursseilla mahdollisia toimintatapoja. Koronan koetellessa työ on käynyt vain vaikeammaksi, mutta vielä pieni liekki palaa. Lämmitellään siis sen valossa mikä voidaan.

Jussi Simpura

Päätoimittaja

KohoKohtia nro 26 2021

Sisällysluettelo

sivu

Kansi ja pääkirjoitus	1-2		
Sisällysluettelo	3		
Puheenjohtajan palsta	4	Sukuseuraveteraanien haastattelu 1: Esko Kohonen	16
Vuoden 2021 sukukokous Entressessä	5-6	Sukuseuraveteraanien haastattelu 2: Martti Kohonen	17
Sukuseuran toiminta vuonna 2022	7	Kohokkaita ja lässähdyksiä (Jussi Simpura)	18
Kohosen suvun levittäytyminen ympäri Suomea sodan jälkeen	8-9	Sukulaisvierailuja 1950-1960 luvuilla (Timo Mattila)	19-20
Opettajana eri puolilla Suomea: Erkki Kohonen (Taneli/Pekka)	10-11	Talviliikuntaa Helsingin ydinkeskus- tassa (Marja Hautanen)	21
Asettuminen uusille asuinsijoille Juho ja Agneta Kohosen lapsisarjassa	12-13	Antti Hepojoki 80 vuotta	22
Yrjö Kohosen perheen vaiheita sodan jälkeen (Juho)	14	Teuvo Ijäs 80 vuotta	23
Miten tultiin mikkeliiläiseksi: Aune Simpuran vaiheet sota- ja evakkovuosina (Juho)	15	Uutisia jäsenistöltämme	24
		Korkean iän Kohoset	25
		Takakansi: Espoon tuomiokirkko	26

KOHOKOHTIA

Kohosen Sukuseura ry:n
Sukulehti (Per. 1992)

VASTAAVA TOIMITTAJA:
Jussi Simpura

KUVAT:
Pirjo Lehtinen

TOIMITUSSIHTEERI/TAITTO:
Pirjo Lehtinen

sähköposti:
aune.lehtinen@kolumbus.fi

internet:
www.kohosensukuseura.fi

TOIMITUSKUNTA:
Sukuseuran hallituksen jäsenet

Otamme mieluusti vastaan jäsenistön lähettämää materiaalia. Erityisesti toivomme pikku-uutisia Kohosten Kohokohtia -palstallemme.

Koronavuodet ovat leikanneet pahasti kaikkea sellaista toimintaa, jossa ihmiset tapaisivat toisiaan ja olisivat yhdessä suuremmalla joukolla. Ravintolat, teatterit, urheilutapahtumat ja kansanjuhlat ovat tunnettuja esimerkkejä. Pienet järjestöt ovat nekin olleet pulassa, ja koronan aiheuttama toiminnan hiipuminen uhkaa viedä pohjan jatkolta.

Myös sukuseurat ovat tässä tilanteessa, samoin kuin niiden taustalla toimivat järjestöt, Kohosen sukuseuran kohdalla Karjalan liitto. Kohosen sukuseuran hallitus on pohtinut, miten ja miksi sukuseuran toimintaa pidettäisiin hengissä edes säästöliekillä.

Konstit ovat vähissä, mutta ongelmia riittää. Sukuseuran perustamisvaiheen aktivistit olivat niitä, joilla useimmiten oli henkilökohtainen kosketus elämään Karjalassa ja Sortavalassa.

Nyt tuo sukupolvi on vähitellen väistymässä ja työtä on jatkanut nyt 60-70 -vuotiaiden joukko. Seuraava sukupolvenvaihdos, jossa tavoiteltaisiin nykyisin 40-50 -vuotiaita, ei ole lähtenyt liikkeelle.

Sukupolvenvaihdokseen liittyy yhteydenpidon ongelma. Vanhimmat sukuseuralaiset ottaisivat mieluiten vastaan perinteistä paperille painettua materiaalia, mutta sen tuottamiseen seuralla ei ole varaa entiseen tapaan. Sähköinen väylä kelpaa nuoremmille, mutta senkin sisällön tuottaminen vaatii silmiä, korvia ja sormia, joita ei ole saatu paljon mobilisoiduiksi. Lisäksi sähköiset väylät muuttuvat jatkuvasti, ja tarvittaisiin vielä nuorempia sukupolvia, jos halutaan pysyä muutosten tahdissa. Sormi menee suuhun, kun mietitään, miten tässä selvittäisiin sukuseuran niukoilla voimavaroilla.

Sukuseuran hallituksessa käytiin syksyllä 2021 vakavaa keskustelua vuosien 2022 ja 2023 näköaloista. Vuodelle 2022 on näkyvissä konkreettisia toimintamahdollisuuksia, kuten toisaalta tästä lehdestä ilmenee. Seuraava vuosi on hämärän peitossa, mutta päädyttiin siihen, että sen toimintaa suunnitellaan viime vuosien vaatimattomaan tapaan. Sitten arvioidaan, jatkaako seura vai ei. Vuosi 2023 on sillä tavalla merkittävä tavoitevuosi, että kunniajäsenemme Kaija Kangasmaa on silloin täyttämässä syyskuussa 100 vuotta. Siihen asti seura haluaa olla olemassa ja toiveemme on päästä Kaijaa onnittelemaan. Sen jälkeen on päätöksenteon hetki.

Tässäkin lehden numerossa näkyy sukuseuran jäsenten aktiivisuus kirjoitusten ja aineksien tuottajina. Kiitos siitä teille kaikille!

Jussi Simpura

Kohosen sukuseuran esimies

Vuoden 2021 varsinainen sukukokous 16.10.2021

Oheisessa valokuvassa sukukokouksen osallistujat vas.: Kaisa Kohonen, Jussi Simpura, Kirsti Simpura, Rauni Riihihuhta, Hilkka Summa, Risto Heinonen, Pirjo Lehtinen ja Ari Kohonen. Kuvan otti Esko Kohonen.

Vuoden 2021 varsinainen sukukokous pidettiin 16.10.2021 Espoon keskuksessa kauppakeskus Entressen kirjastossa. Meille oli varattuna tilava neuvotteluhuone, jossa oli mahdollista pitää hyvät turvavälit. Tämä oli jo toinen vuosikokous, jota koronapandemia varjosti. Sen johdosta osanottajajoukkokin jäi melko vähäiseksi.

Aloitimme kokouksen juomalla Kohoskahvit. Sen jälkeen kävimme lävitse esityslistan mukaiset, lakisääteiset asiat: edellisen toimintavuoden vuosikertomus, tilinpäätös vuodelta 2020, seuraavan kauden toimintasuunnitelma sekä talousarvio.

Sukuseuran hallituksessa olivat erovuorossa Esko Kohonen ja Martti Kohonen. Martti jatkaa hallituksessa, mutta Esko jää pois omasta pyynnöstään vuoden 2021 lopussa. Tämän jälkeen hallituksessa on yhteensä seitsemän jäsentä, koska Eskon tilalle ei nimitetty ketään.

Esko Kohosta kiitettiin pitkäaikaisesta ja aktiivisesta toiminnasta sukuseuran eteen ja toivottiin hänen edelleenkin olevan mukana sukuseuran tapahtumissa.

Toiminnantarkastajiksi kaudelle 2021 valittiin Tapio ja Jaana Kohonen. Varatoiminnantarkastajaksi valittiin Kaisa Kohonen.

Tällä hetkellä sukuseurassa on jäseniä yhteensä 128 aikuisjäsentä ja 22 nuorisojäsentä.

Keskusteltiin sukuseuran tulevaisuudesta ja toiminnan jatkamisesta. Seuran jäsenmäärä vähentyy luonnollisen poistuman kautta ja nuorempi sukupolvi ei enää ole kiinnostunut sukuseuran toiminnasta. Asiaa tullaan käsittelemään seuraavissa sukuseuran kokouksissa.

Lehden painattaminen on kallista, joten se julkaistaan nyt ensimmäistä kertaa vain netissä sukuseuran kotisivuilla. Sähköinen yhteydenpito yleistyy sukuseuran muussakin toiminnassa. Kevään 2022 tapahtumista ilmoitamme myös kotisivuilla (www.kohosensukuseura.fi). Seuraa sivuja!

Ohjelmassa olevien videoesitysten näyttämisessä oli tietoteknisiä ongelmia. Tämän johdosta voimme nyt kaikki tutustua kokousohjelman videoihin netissä:

Espoon keskuksen historiasta ja kehittämisestä kertoo Tony Hagerlund. Kannattaa tutustua, siellä on upeita kuvia ja mielenkiintoista historiatietoa. Hae: Espoon keskus/Hagerlund.net

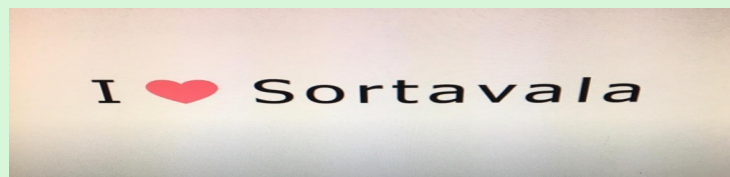
Toinen video kuvaa Sortavalaa, mitä sinne kuuluu nyt: YouTube I love Sortavala. Tästä lisää seuraavalla sivulla!

Jatkuu ed. sivulta: Ohessa kuvia Espoon Tuomiokirkolta. Sukukokouksen jälkeen tutustuimme historialliseen kirkkoon aurinkoisen syyssään vallitessa. Sisällä kirkossa oli todella kaunista, kun aurinko paistoi lasimaalausten lävitse.

Ensimmäisessä kuvassa ovat Hilikka Summa, Risto Heinonen, Jussi Simpura ja Pirjo Lehtinen. Toisessa kuvassa Hilikka Summa, Jussi Simpura, Risto Heinonen ja Kirsti Simpura.

Sukukokouksen ohjelmassa oli alla olevan videon katselu, mutta filmiä ei ollut vielä ehditty laittaa YouTubeen. Tässä nyt ohjeet kaikille, jotka haluavat tämän kauniin ja hyvin tehdyn filmin katsella.

YouTube - I love Sortavala

Sortavala-seura Helsinki STUDIO

Kahtena kesänä suomalaiset eivät ole voineet pandemian takia käydä Sortavalassa. Me Sortavala-seura Helsinki ry:ssä halusimme tietää, mitä sinne kuuluu. Pyysimme venäläisiä elokuvantekijöitä avuksemme. Dmitry Dmitriev ja Serafima Bubnova ikuistivat meille kaupungin kuulumiset, miten siellä kesää vietetään, mitä taloja on remontoitu, miltä näyttää vanhalla suomalaisella hautausmaalla, miltä Vakkosalmissa. Sävelet kertovat ikävästämme.

Katso filmi YouTubesta!

KOHOSEN SUKUSEURAN TOIMINTA VUONNA 2022

Seuran omaa toimintaa:

KohoKohtia -lehti nro 26 on ilmestynyt suunnitelman mukaisesti sähköisenä helmikuun 2022 lopussa ja on luettavissa kotisivuilla (www.kohosensukuseura.fi).

Seuratkaa kotisivuja, tulemme jatkossa ilmoittamaan tapahtumista siellä!

Kevään 2022 **Kohoskahvit** järjestettäneen touko-kesäkuun vaihteessa. Hilikka Summa on esittänyt kutsun kesäpaikalleen Raaseporiin. Siitä tiedotetaan erikseen seuran kotisivuilla.

Loppukesästä 2022 on kaavailtu seuran omatoimiretkä **Villa Maireaan Porin Noormarkussa**. Sukuseura etsii ryhmävierailulle sopivan ajan ja paikan ja ilmoittaa siitä kotisivuilla. Osallistujat tulevat paikalle omilla kyydeillään.

Muuta Sortavalaan liittyvää ja sukuseuran jäseniä mahdollisesti kiinnostavaa toimintaa:

Tammikuussa 2022 ilmestyneessä Sortavala -seura Helsinki ry:n tiedotteessa mainitaan seuraavat tapahtumat:

Ti 22.3.2022 klo 18:00 keskuskirjasto Oodi, Helsinki:

Kirjailija Merja Mäki kertoo uudesta Sortavala -aiheisesta romaanistaan *Ennen lintuja*

Ke 6.4.2022 klo 18:00 Karjalatalon takkahuone:

Sortavala -seura Helsinki ry:n kevätkokous ja jäsenilta

Ke 27.4. 2022 klo 13:00 Sortavala-seuran kevätretki Ritarihuoneelle

Seuran tiedotteessa on lisäksi mainittu Sortavala -sivustoja netissä ja sosiaalisessa mediassa:

- Sortavala -seura Helsinki ry: www.sortavala.eu sekä seuran facebook -sivusto

- Muita facebook-ryhmiä ja sivustoja:

- Sortavala valokuvina ja tarinoina
- Sortavala ja lähialueet
- Suomalainen Sortavala

Lisäksi YLE Areenassa: Kolme karjalaista kaupunkia, Sortavala -jakso
<https://areena.yle.fi/1-3125763>

1/3 ”Ei löydy Viipurin vertaista”

2/3 ”Sortavala - Laatokan portti”

3/3 ”Käkisalmi - omenankukkien kaupunki”

Kohosen suvun levittäytyminen ympäri Suomea sodan jälkeen

Kohokohtia -lehden numeroissa vuoden 2020 vaiheilla on julkaistu kirjoituksia suvun eri haarojen sijoittumisesta sodan ja evakkoretkien jälkeen. Läheskään kaikista sukuhaaroista ei ole onnistuttu laatimaan omaa erillistä kirjoitusta. Siksi tässä on koottu pieni yleiskatsaus vuonna 2005 ilmestyneen sukuhistorian ”Karmalasta kauemmalle” henkilöluetteloista. Luettelot kuvaavat eri sukuhaarojen tilannetta joissakin tapauksissa vain noin vuoteen 1950 saakka; monista muista on tietoa paljon pitemmälle, 2000-luvulle asti.

Sukuhistorian luetteloissa määritellään neljä päähaaraa. Niiden kantavanhempina olivat ne Petter Nilsinpoika Kohosen, ”ensimmäisen Pekan” (1775-1851) jälkeläiset, joilla oli myöhemmin omia jälkeläisiä (numero nimen edessä kertoo sukuhaaran numeron sukuuetteloissa: monesko ensimmäisen Pekan lapsista):

- 1) Pekka Pekanpoika Kohonen (”Toinen Pekka”),
1802-1833, Karmalan kantatilan sukuhaara
- 3) Katri Pekantytär Kohonen, avioituneena
Harmainen (1816-1853)
- 5) Paavo Pekanpoika Kohonen (1821-1897)
- 6) Taneli Pekanpoika Kohonen (1824-1894),
Karmalan naapuritilalla asunut sukuhaara

Näistä sukuhaarat 1 ja 6 ovat runsaslukuisimmat ja niistä on parhaat tiedot. Nämä päähaarat jakautuivat sitten lukuisiin alahaaroihin. Niistä runsaslukuisia ovat viiden peräkkäisen Pekka Kohosen ketjun haara sekä Taneli Kohosen jälkeläisistä Lempiset. Sukuhaaroista 3 (Harmaiset) ja 5 (Paavo Kohonen) ei juuri ole yli vuoden 1950 ulottuvia tietoja, joten kuvaus jää siltä osin vajaaksi.

Tätä kirjoitusta varten tehtiin seuraava operaatio: Sukuhistorian luetteloista käytiin läpi kaikki ne, jotka todennäköisesti olivat elossa noin 1950 tai sen jälkeen ja joitten viimeisimmästä asuinpaikasta oli merkintä. Kun mukana ovat myös puoliset, saatiin kaikkiaan noin 700 nimen kokonaisuus. Tiedoissa on aukkoja ja epävarmuuksia eikä aineisto ole kaikilta osin yhtenäinen. Mukana ei myöskään ole kattavia tietoja noin vuodesta 2000 eteenpäin.

Mutta karkean yleiskuvan eri sukuhaarojen levittäytymisestä Suomeen ja maailmalle tämä antaa.

Tulos näyttää taulukkona seuraavalta, kun luvut on pyöristetty lähimpään kymmeneen:

Alue	LKM	Alue	LKM
Pääkaupunkiseutu	70	Pohjois-Karjala	10
Muu Uusimaa	110	Keski-Suomi	90
Kanta- ja Päijät-Häme	100	Kainuu	5
Pirkanmaa	60	Etelä-Pohjanmaa	60
Varsinais-Suomi	30	Keski-Pohjanmaa	<5
Satakunta	10	Pohjois-Pohjanmaa	20
Kymenlaakso	20	Lappi	<5
Etelä-Karjala	10	Pohjoismaat	30
Etelä-Savo	10	Muu Eurooppa	10
Pohjois-Savo	5	Muu maailma	<5

Kohosen suvun levittäytyminen ympäri Suomea sodan jälkeen

Taulukosta nähdään, että noin neljännes tähän kartoitukseen päätyneistä henkilöistä oli 2000-luvun alkuun mennessä asettunut pääkaupunkiseudulle tai Uudellemaalle. Osuus on samaa suuruusluokkaa kuin näiden alueiden osuus Suomen väestöstä. Keski-Suomeen oli asettunut joka kuudes, Pirkanmaalle ja Etelä-Pohjanmaalle kumpaankin joka kymmenes Kohosen suvun jäsenistä.

Huomiota herättää ehkä se, että harvat asettuivat Itä-Suomeen lähelle entisiä asuinseutuja. Saattaa olla, että taustalla oli erään Etelä-Pohjanmaalle muuttaneen sukulaisen sodanjälkeinen ajatus: ”Niin kauas ryssän rajasta kuin mahdollista!”

”Viiden Pekan” sukuhaaran (sukuhaara 1) sijoittumisen vahvimpia keskusalueita ovat Uusimaa, Kanta-Häme ja Päijät-Häme sekä Jyväskylän seutu. Taneli Kohosen jälkeläisten (sukuhaara 6) keskusalueita ovat pääkaupunkiseutu, Pirkanmaa ja Jyväskylän seutu. Heidän tihentymiään on myös Länsi-Uudellamaalla Karjaan seudulla sekä Etelä-Pohjanmaalla.

Sijoittumispäätöksiin vaikuttivat sekä karjalaisten asuttamisen virallinen järjestelmä että omat valinnat ja monenlaiset sattumat. Talvisodan jälkeen Sortavalan seudun väkeä sijoitettiin erityisesti Keski-Pohjanmaalle ja Oulun seudulle, mutta suurin osa väestöstä palasi jatkosodan ajaksi Sortavalaan. Jatkosodan jälkeen sijoitusalue oli Jyväskylä ja sen ympäristö. Tämä selittää Keski-Suomen vahvan edustuksen taulukossa. Sinne, Viitasaarelle, asettuivat myös niin sanotut Riissuon Kohoset, Sortavalan Leppäselästä.

Mutta kaikki eivät siis asettuneet sinne, mihin viranomaiset heitä ehdottivat, vaan tekivät omia ratkaisujaan. Karmalan kantatilan Kohoset, neljä veljestä, ostivat sodan jälkeen naapureidensa kanssa yhteisomistukseen Lipon kartanon Porlammin ja Myrskylän rajalla; osakkaita oli enimmillään 14 (ks. Martti Kohosen haastattelu tässä lehdessä ja sukuhistoria ”Karmalasta kauemmalle”). Se oli tukikohtana myöhemmin Lahden ja Riihimäen suuntiin asettuneille Kohosille. Jyväskylän seudulla suuri kantajoukko muodostui Saara Valtosen (Järvisen; os. Lempisen) suuresta perheestä. Karjaan seudulle oli August Lempisen perhettä asettunut jo 1920-luvulla.

Sattuma vaikutti paljon siihen, mistä löytyi sopivia työpaikkoja. Sattumalla oli roolinsa myös puolison löytymisessä, sehän vaikutti paljon asuinpaikkaan (ks. Aune Simpuran vaiheita kuvaava kirjoitus tässä lehdessä). Sattumilla oli roolinsa myös siinä, kuinka usein asuinpaikkoja vaihdettiin (ks. esim. Erkki Kohosen ja Yrjö Kohosen perheiden vaiheita kuvaavat kirjoitukset tässä lehdessä). Kaiken kaikkiaan voi todeta, että suku oli sodan jälkeen liikkeessä hyvinkin 10-15 vuotta. Ja sitten alkoikin 1960-luvulla koko Suomen ”suuri muutto” maalta kaupunkeihin ja usein Ruotsiin asti.

Rintamamiestalo on saanut nimensä sotien jälkeisestä tilanteesta, jolloin siirtolaisia piti sijoittaa uusille asuinseuduille ja asunnoista oli huutava pula. **Nimitys** kattaa oikeastaan monenlaisia taloja - vastaavanlaisia oli tehty aikaisemminkin ja sekä silloin että myöhemmin myös muille kuin rintamamiehille

OPETTAJANA ERI PUOLILLA SUOMEA

Taneli Petterinpoika Kohosen ja puolisonsa **Maria Silvennoisen** 11 lasta syntyivät Karmalassa, kolme heistä kuoli jo varhain lapsena. Pojista Matti Kohosen isännöyys Karmalan päätilalla ei kestänyt kauaa, jo parin vuoden kuluttua hän myi osuutensa nuoremmalle veljelleen Pekalle (1866 - 1926). Pekka kävi ns. porvarikoulun ja seminaarin harjoituskoulun. Pekka toimi liikealalla, tilaa viljelivät vuokraviljelijät. Hän meni naimisiin 32-vuotiaana **Alma Hildegard Edelmanin** (1867 - 1940) kanssa. Heille syntyi neljä lasta Karmalan aikana: **Ester** (1899 -1985), **Kalervo** (1901 -1966), **Viljo** (s.1904), **Erkki Juho** (1907 -1980).

Vuonna 1912 perhe muutti Sortavalan kaupunkiin puiseen omakotitaloon, joka on vieläkin paikoillaan, ks. oheinen kuva. Pekka Kohonen toimi loppuvuotensa Kivisen rautakaupan johtotehtävissä. Hän oli sukulaisten mielestä "jämerä mies" ja "hyvin pukeutuva herrasmies", joka hoiti taitavasti raha-asiat. Hän eli 60-vuotiaaksi.

Lapsista Ester oli naimisissa Aarne Aarnon kanssa, ja eli silloisessa Vammalassa. Kalervo oli asemapäällikkönä Kantalan asemalla lähellä Pieksämäkeä. Viljolla oli maa-hantuontifirma Helsingissä.

Tarina jatkuu Pekka Kohosen nuorimmasta lapsesta **Erkistä** ja hänen perheestään. Erkki valmistui ylioppilaaksi Sortavalan lyseosta ja jatkoi opintoja Helsingin yliopistossa teologisessa tiedekunnassa isänsä toivomuksen mukaisesti ja suoritti **sacri ministerii candidatus** - tutkinnon (pyhän pappisviran kandidaatti).

Sodan aikana (1939 alkaen) Erkki toimi Valtion tiedotustoimiston järjestelyosastolla, tehtävänä puhelinkuuntelun organisointi, "puhelinsensuuri".

Siellä hänen alaisenaan toimi tuleva puoliso. Hän meni naimisiin 1942 **Aino Huhtasen** (1915-1988) kanssa, joka oli myös Sortavalasta. Aino oli filosofian maisteri englannin ja saksan kielistä. Koska Ainolla oli korkeakoulututkinto, kielitaito ja pikakirjoitustaito, hän oli komennettuna Syrjälän kielitoimistoon. Sodan jälkeen Erkki toimi Uudessakaupungissa työväenopiston rehtorina. Myöhemmin hän oli Nokian kumitehtaan sosiaalijohtaja.

Vuonna 1949 Erkki ja Aino olivat perustamassa Hämeenkyrön yhteiskoulua. Erkki oli rehtori ja molemmat joutuivat opettamaan aluksi sellaisiakin aineita, joista heillä ei ollut kokemusta. Oppilaiden keskuudessa he saavuttivat legendaarisen maineen. He rakennuttivat oman talon Hämeenkyrön Keinumäkeen perheelleen. Vuoden 2021 lopussa entiset oppilaat vihkivät Pappilanjoen varrella olevan ison ja paksun männyn "Aino ja Erkki Kohosen männynksi" muistokilven kera.

Sukulaisia oli lähellä: Erkin serkku Eeva Ijäs (os. Kohonen) Hämeenkyrössä ja sisar Ester ja Ainin sisar Toini (puoliso Kauko Aaltonen oli myös Sortavalasta) Vammalassa, joiden kanssa yhteys entiseen Sortavalan aikaan säilyi.

ASETTUMINEN UUSILLE ASUINSIJOILLE JUHO JA AGNETA KOHOSEN LAPSISARJASSA

KohoKohtia -lehden aikaisemmissa numeroissa on jo esitelty Juho ja Agneta Kohosen kuuden aikuiseksi eläneen lapsen sodanaikaisista ja sodanjälkeisistä vaiheista Heikin, Eevan ja Pentin vaiheet. Tässä kirjoituksessa esitystä täydennetään lyhyellä tiivistyksellä Leena Tuomolan perhekunnan asettumisesta uusille sijoille. Vähän pitemmin kerrotaan omilla otsikoillaan Yrjö Kohosen perheen vaiheista talvisodasta eteenpäin, sekä siitä, kuinka Aune Simpurasta tuli mikkeliäinen. Samalla kerrataan lyhyesti muiden sisarusten perhekuntien päävaiheet.

Yrjö ja Alma Kohonen (ks. s.14)

Yrjö Kohonen oli jo ennen sotaa kanta-alipuseerina rannikkotyöstössä Laatokalla. Yrjön ja Alman (os. Nokkala) perheen asuminen sodan aikana ja sen jälkeen järjestyi Yrjön työnantajan toimesta. Sotien ja välirauhan aikana tie kulki monen osoitteen kautta eri paikkakunnilla ja jatkui sodan jälkeen Kotkan seuduilta Helsingin Malmille ja Tapanilaan sekä lopulta Laihialle, lähelle Pohjanmaalle asettuneita tyttäriä Kaijaa ja Ailia ja heidän perheitään. Poika Niilo oli sotilasuralla ja tuli asuneeksi kymmenissä eri osoitteissa, viimeksi Helsingissä.

Heikki ja Anni Kohonen (ks. KohoKohtia nro 25/2020)

Talvisota heitti Heikki ja Anni (os. Ijäs; alla mainitun August Ijäksen sisko) Kohosen perheen Oulun pohjoispuolelle Haukiputaan Kelloon. Jatkosodan ajaksi perhe palasi Sortavalan Riekkalansaaren Ojavoisiin. Sodan jälkeen pitkäaikaisempi asuinpaikka löytyi Virroilta, jossa Heikki Kohonen toimi muun muassa karjanostajana; perhe piti myös kioskia. Vuoden 1950 vaiheilla vanhimmat lapset Lauri, Aaro ja Rauni muuttivat opiskelemaan Helsinkiin, ja muu perhe, nuorimpana koulupoika Erkki, seurasi muutaman vuoden päästä perästä. Koko perhekunta asui sitten pääkaupunkiseudulla lukuun ottamatta Lassia, joka asettui Valkeakoskelle.

Eeva ja August Ijäs (ks. KohoKohtia nro 25/2020)

Talvisodan jälkeen Eeva (os. Kohonen) ja August Ijäksen (yllä mainitun Anni Kohosen veli) maanviljelijäperhe löysi asuinpaikan Halikosta. Sieltä muutettiin jatkosodan aikana takaisin Sortavalaan Tuoksjärvellä sijainneeseen kotiin. Jatkosodan jälkeen etsittiin pysyvämpää asuinpaikkaa; aluksi asuttiin jonkin aikaa Eevan sisikon Leena Tuomolan ja miehensä Nikun luona Tuomolan talossa Suoniemen Sarkolassa. Eevan ja Augustin perheen oma koti löytyi sitten Hämeenkyröstä, pitäjän länsilaidalta. Siellä asuttiin Augustin kuolemaan asti 1960-luvulle. Viimeiset vuotensa Eeva asui Tampeleen Hämeenpuiston eteläpäässä. Lapsista Terttu asui pitkään Karkussa ja lopulta Vammalassa, Seppo perheineen asettui Hämeenlinnaan, Sirkka perheineen Vammalaan, Teuvo pääkaupunkiseudulle, Raija lopulta Englantiin Oxfordiin ja Sinikka Tampereelle.

Leena ja Niku Tuomola

Leena (Ida Helena, os. Kohonen; 1907-1983) ja Niku (Oskar Nikolai) Tuomola (1895-1964) olivat avioituneet ennen talvisotaa Käkisalmissa, jossa Niku toimi maatalousneuvojana ja Leena karjakkona. Talvisodan jälkeen heille oli tarjolla mahdollisuus asettua asumaan Nikun sukutilalle Suoniemen pitäjän Sarkolan kylään. Nykyisin paikka kuuluu Nokian kaupunkiin. Tuomolan talosta tuli yhdelle Kohosen suuhaaralle tärkeä tukipiste vuosikausiksi. Niku Tuomolan ystävällistä suhtautumista vaimonsa sisarusten perheisiin on muistettu aina hyvällä. Tuomolassa asui Leenan äiti Agneta Kohonen jonkin aikaa vuonna 1941 ennen kuin muutti takaisin Sortavalaan jatkosodan alkukuukausina. Leenan sisko Aune asui Tuomolassa alkuvuoden 1945 ennen avioitumistaan; hänet ja puolisonsa Jalmari Simpura vihittiin Tuomolan pihalla kesäkuun lopussa 1945. Toisen sisikon Eevan perhe asui muutaman kuukauden Tuomolassa etsiessään asuinpaikkaa jatkosodan jälkeen. Veli Pentin tyttäriä oli myös ajoittain Tuomolassa.

... jatkuu ed. sivulta ...

Mieleen on jäänyt esimerkiksi Leena Tuomolan 50-vuotisjuhla Tuomolassa toukokuussa 1957. Siellä sukua oli runsaslukuisasti koolla, kuten myös Timon ja Maria Riitan häissä 1971 sekä Leenan 70-vuotispäivillä 1977.

Leena ja Niku Tuomola asuivat kumpikin loppuikänsä Tuomolassa. Pojista Timo jatkoi asumista sukunsa mailla. Pertti asettui Vammalaan. Vanhin pojista, nuorena kuollut Markku asui hänkin Tuomolassa.

Pentti ja Ester Kohonen
(ks. KohoKohtia 25/2020)

Pentti ja Ester (os. Lamberg) asuivat kumpikin ennen sotaa sekä jatkosodan aikana Sortavalan maalaiskunnan suuressa Riekkalansaassa. He avioituivat jatkosodan aikana. Sodan jälkeen perhe asettui Juupajoelle, jossa Pentti toimi armeijan varikolla Lylyssä aliupseerina. Heillä oli lisäksi siellä maatila. Vaimon (Ester Kohonen os. Lamberg) kuoltua 1959 hän siirtyi Riihimäelle Viestikeskuskorjaamoon.

Eläkkeelle jäätyään Pentti jatkoi työelämässä Riihimäellä puhelinyhdistyksen varastopäällikkönä. Riihimäki oli hänen ja toisen vaimonsa Hiljan viimeinen asuinpaikka. Tyttäristä Kirsti ja Pirjo asettuivat perheineen pääkaupunkiseudulle, Pirjo myöhemmin Vihdin Nummelaan. Pirkko on asunut pitkään Lahdessa.

Aune ja Jalmari Simpura
(ks. tarkempaa selostusta s. 15)

Aune Simpura (os. Kohonen) avioitui Mikkeliin ennen sotaa muuttaneen, Sortavalan lähellä syntyneen ja kasvaneen Jalmari Simpuran kanssa. Mikkelistä tuli Aune Simpuran kotipaikka hänen loppuikänsä yli 60 vuodeksi. Lapset Jussi, Pekka ja Eeva-Maija lähtivät opiskelemaan Helsinkiin ja pojat jäivät asumaan pysyvästi pääkaupunkiseudulle. Eeva-Maija sai työpaikan Jyväskylästä, jossa asui eläkkeelle jäämiseensä saakka. Sen jälkeen hän muutti miehensä Oivan kotiseudulle Etelä-Pohjanmaalle, asuinpaikkoina Kuortane ja Vaasa.

* * *

LAATOKAN RANNOILLA

YLE AREENA
(katsottavissa toistaiseksi)

Aivan Suomen itärajan takana on Euroopan suurin järvi Laatokka, jonka pohjoisosa kuului ennen toista maailmansotaa Suomelle. **Neliosaisessa sarjassa kierretään tätä aluetta ja tavataan ihmisiä**, joista monilla on suomalaiset sukujuuret. Tavallisten ihmisten elämänkohtaloita ovat muovanneet suuret poliittiset tapahtumat, kuten sota ja Neuvostoliiton hajoaminen.

Toimittaja: Greger Grönqvist. Tuotanto: FST/Dokumenttiohjelmat, 2005.

1. osa Matka venäläiseen paratiisiin
2. osa Sovhoosin rauniot
3. osa Matsinsaaren erakko
4. osa Karjalaisten meri

Yllä olevista aiheista löytyy paljon lisätietoa netistä, kun haetaan eri hakusanoilla!

YRJÖ KOHOSEN PERHEEN VAIHEITA SODAN JÄLKEEN

Yrjö Daniel Kohonen 1900-1987

Yrjö palveli Laatokan saarilla RT3:ssa 1.2.1927 alkaen ja oli yleensä viestialipseeri. Evakuointivaiheessa vuonna 1941 RT3 sijoitettiin Liperiin, jonne Yrjön työpaikka siirtyi. Liperin Pahapohjasta löytyi koti perheelle. Kesällä 1941 Yrjö haki vakanssia Kotkan alueen rannikkotykistöstä. Hän sai väepelin vakanssin viestialipseerina Rankin patterisaarelta. Siellä Kohosen perhe asui vuosina 1941-1942. Alma Kohonen toimi Rankissa keskuslottana.

Jatkosodan aikana kesällä 1942 sota oli rauhoittunut niin, että Kohosen perhe palasi Sortavalaan.

Lopullisen rauhan solmimisen jälkeen Yrjö Kohosen sijoituspaikka oli Haapasaari Kotkan edustalla. Perhe muutti Haapasaaresta vielä läheiselle Vanhankylänmaan saarelle. Yrjö Kohosen viimeinen palvelupaikka armeijan leivissä oli Kymminlinnan varuskunta. Yrjö jäi eläkkeelle 27.10.1952 Haminan Rannikkolinnakkeistosta.

Eläkepäivien alussa Yrjö ja Alma Kohonen ostivat keskeneräisen, Alvar Aallon siirtolaisille suunnitteleman rintamamiestalon Helsingin Tapanilasta.

Heti Yrjö hakeutui töihin autonkoritehtaalle. Pian Yrjö sai Malmin seurakunnan vahtimestarin paikan. Puolustusvoimien henkilöt olivat luotettavuutensa takia suosittuja tämän kaltaisissa paikoissa. Seurakunta edellytti asumista Malmin seurakunnan tiloissa, koska iltatilaisuudet edellyttivät paikallaoloa.

Myös Alma sai työtä seurakunnan palveluksessa. Työssään hän nautti kukkien asettelusta ja pöytien kattamisesta. Molempien puolisoitten työ lisääntyi. He toimivat seurakunnan palveluksessa 15 vuotta. Yrjö eläköityi ylivahtimestarina.

Malmilla asumisen aikana Yrjö ja Alma vapaa-aikoinaan viihtyivät Tapanilan talolla puutarha- ja talonhoitotöissä. Asunto oli vuokrattuna. Eläkkeellä he muuttivat takaisin Tapanilan kotiin, jota oli laajennettu. Piha kukoisti ahkeran hoidon ansiosta.

Vanhuuden myötä he luopuivat talosta ja muuttivat takaisin Malmille kerrostaloon. Avun tarpeen lisääntyttyä Yrjö ja Alma muuttivat Laihialle, jossa oli helpommin apua ja palveluita saatavissa ja tarjolla oli sukulaisten seuraa. Laihialla Yrjö eli vajaa kolme vuotta ja Alma 12 vuotta. Heidän hautansa on Laihian hautausmaan uudemmassa osassa.

Perheen kolme lasta itsenäistyivät sodan loppupuolella tai pian sen jälkeen. Tytär Kaija asettui Etelä-Pohjanmaalle, Laihialle ensin Osuuskassan palvelukseen ja sitten ison maatalon emännäksi. Tytär Aili päätyi Osuuskassan palvelukseen Laihian kautta Kauhajoelle. Siellä hän hoiti yrittäjäpuolisonsa kanssa sähkötarvike- ja asennusliikettä. Poika Niilo oli aktiiviupseeri, joka toimi kotimaassa ja välillä ulkomaillakin.

Kaikki kolme Kohosten lasta ovat olleet esimerkillisen aktiivisia yhteiskunnan jäseniä. Heidän vapaaehtoistyönsä on ollut mittavaa ja merkityksellistä.

* * *

Yrjö ja Alma Kohonen Tapanilassa kotipihallaan puutarhakeinussa.

MITEN TULTIIN MIKKELILÄISEKSI: AUNE SIMPURAN VAIHEET SOTA- JA EVAKKOVUOSINA

Aune Kohonen (avioituneena Simpura) kävi ensimmäisen kerran Mikkelissä heti talvisodan jälkeen maaliskuussa 1940, kun hän kulki Sortavalasta Savonlinnan, Mikkelin ja Jyväskylän kautta Oulaisiin ja Ouluun. Oulusta löytyi hänen äitinsä, samaten nimeltään Aune, jonka jo luultiin kadonneen evakkomatalla. Toinen kerta tuli vuoden 1941 alussa, jolloin hän sai työpaikan Mikkelistä Suojeluskuntapiirin esikunnasta. Aune Kohonen muutti Mikkeliin äitinsä kanssa asuttuaan 9 kuukautta Oulaisissa. Äidin lehmä matkasi Leenatyttären miehen Niku Tuomolan sukutilalle Suoniemen Sarkolan Tuomolaan. Aunet asuivat Vahvaselän talossa, joka on vieläkin pystyssä Mikkelin yhteiskoulun rakennuksen vieressä, vaalean punainen suuri puutalo. Aika pian vanhempi Aune muutti lehmänsä perässä Tuomolaan, kun kyllästyi maidon mitättömän pienten korttiannosten jonottamiseen Mikkelissä. Nuorempi Aune jatkoi edelleen Mikkelissä, mutta muutti jatkosodan aikana Sortavalan valtauksen jälkeen syksyllä 1941 takaisin Sortavalan.

Nuoremman Aunen ensimmäiseen Mikkelin asumisjaksoon liittyi hänen elämänkulkunsa merkittävä tapaus. Hän tapasi tulevan miehensä **Jalmari Simpuran** Mikkelissä yhteisten tuttavien Soinisten luona, Savilahdenkadun ja Ristimäenkadun risteyksessä tuomiokirkon vieressä. Viljo Soininen oli kotoisin Sortavalan maalaiskunnan Suuresta Rytystä. Jalmari Simpura taas oli Ruskealan Leppäselän Okanmäestä, kolmen kilometrin päästä Aune Kohosen syntymäkodista Sortavalan Leppäselän Vatailla. He eivät kuitenkaan tunteneet toisiaan Sortavalasta. Jalmari Simpura oli tullut Mikkeliin töihin huhtikuussa 1939 paikallisen OTK-laisen osuusliikkeen maatalouskaupan vetäjäksi ja tilanhoitajaksi. Hän oli talvisodassa Mikkelin patteriston miesten mukana Kollaalla lääkintäaliupseerina. Jalmarilla oli kesästä 1940 lähtien Mikkelin Rantakylässä työsuhde-asunto osuusliikkeen sikalan vieressä; hänen ensimmäinen Mikkelin asuntonsa oli tuhoutunut talvisodan pommituksissa.

Suhde kehittyi vähitellen, mutta avioon päätettiin mennä vasta sodan jälkeen, jos sodasta selvittäisiin.

Jatkosodan aikana Aune Kohonen asui Sortavalassa useammassa osoitteensa. Myös hänen äitinsä Aune sekä lehmä tulivat takaisin Sortavalan Riekkalansaaren Ojavoisiin. Vanhempi Aune kuoli Sortavalassa 65-vuotiaana rutiinileikkauksessa saamiinsa komplikaatioihin syksyllä 1943. Vuonna 1944, jatkosodan päätyttyä, nuorempi Aune päätyi töihin osuuskassaan Jyväskylään; hän oli ollut jo Sortavalassa osuuskassan palveluksessa. Jalmari ja Aune kihlautuivat joulukuussa 1944 Jyväskylässä. Aune muutti vuidenvaihteen jälkeen puoleksi vuodeksi sisarensa Leenan luokse Tuomolaan, ja Aune ja Jalmari vihittiin Tuomolan pihalla 30.6.1945.

Nuoripari asettui asumaan Jalmarin työsuhde-asuntoon Mikkelin Rantakylään. Rakennus purettiin tienoikaisun alta 1980-luvulta, mutta vieressä sijainnut sikala on vielä tallella, nykyisin nuorisotalona. Aune Simpura pelkäsi sikoja koko ikänsä, joten asuinpaikassa oli varjopuolensakin. Vuonna 1948 Simpurat muuttivat lähelle Mikkelin keskustaa Kansankadulle ja Aune sai työpaikan ensin teurastamo Karjaportista ja sitten eläkkeelle asti jatkuneen työn Mikkelin lääninhallituksessa. Kansankadulla asuttiin ensin Osuuskauppa Savonseudun pikkumyymälän yläkerrassa; talo on nykyisin taiteilijatalona usean taiteilijan työpisteenä. Perhe alkoi kasvaa, ja Jalmari Simpura vaihtoi työpaikkaa SOK-laisen osuuskaupan palvelukseen, jossa jatkoi eläkkeelle saakka. Siksi muutettiin parinsadan metrin päähän Osuuskauppa Suur-Savon leipomon rakennuksen yläkertaan; rakennus purettiin 1980-luvulla. Vajaat neljä vuotta myöhemmin marraskuussa 1953 valmistui Simpuroiden rintamiestalo kahden kilometrin päähän Vipusenkatu 15:een. Se oli Aune ja Jalmari Simpuran koti heidän loppuelämänsä. Nykyisin talo on Jussi ja Kirsti Simpuran kakkoskotina. Kaikki Kohosen (ja Simpuroiden) suvun jäsenet ovat aina olleet ja ovat edelleenkin tervetulleita siellä vierailemaan.

* * *

SUKUSEURAVETERAANIEN HAASTATTELUJA 1: ESKO KOHONEN (Taneli/Pekka/Erkki)

Olet ollut pitkään mukana sukuseuran hallituksessa ja muussakin toiminnassa. Miten tulit tulleeksi mukaan?

En oikeastaan muista. Olin mukana toisessa ensimmäisistä kokouksista, en kuitenkaan perustamiskokouksessa. Muutamana vuoden kuluttua tulin sitten hallitukseen, olin välillä poissa, kun veljeni Ilkka oli hallituksessa, ja sitten taas uudelleen mukana monen vuoden ajan.

Sinulla on ollut osuutta sukuhistorian laatimisessa. Mitä muistuu mieleen tuosta 1990-luvulla alkaneesta yli 10 vuoden hankkeesta?

Minä olin historiahankkeessa valokuva-arkiston hoitajana. Kuvia tippui jäseniltä monen vuoden ajan, vielä historiakirjan valmistumisen jälkeenkin. Itse historiakirjaa olen usein lueskellut jälkikäteen ja se on kyllä mielestäni mielenkiintoinen ja ansiokas.

Sinä olet myös organisoinut suvun valokuvakokoelmaa. Missä vaiheessa se nyt on ja mistä saatavilla kiinnostuneille?

Kuvakokoelma on kansiona sukuseuran puheenjohtajalla. Lisäksi hänellä ovat myös alkupe-
räiset filmit, joista voi tuottaa paperikopioita tarvittaessa. KohoKohtia -lehdessä julkaistut vanhat valokuvat ovat useimmiten olleet kuvakokoelmasta peräisin.

Mitä sukuseura voisi vielä tehdä valokuvakokoelman säilymisen eteen?

Niin kauan kuin seura on olemassa, puheenjohtaja huolehtinee kuvista. Seuran säännöissä sanotaan, että jos toiminta loppuu, arkistomateriaali toimitetaan Kansallisarkistoon. Siinä on siis selvä ohje.

Voiko sukuseuran hallituksessa istuminen tuottaa myönteisiä muistikuvia?

Joo, kyllä vain. Siellähän tutustuu eri ihmisiin paremmin. Itselleni oli esimerkiksi kiinnostava uusi tuttavuus Niilo Kohonen, Valamon tuntija. Sen seurauksena olimme muutaman ker-
ran mukana Valamo -seuran matkoilla Valamoon. Sukuseuran omatkin Sortavalan-matkat ovat olleet onnistuneita.

Entä lopputerveiset sukuseuran jäsenille?

Kun Sortavalan ja Valamon matkat joskus taas tulevat mahdollisiksi, täällä olisi kaksi innokasta lähtijää. Vaikka sukuseura ei matkoja järjestäisi, voisi olla mukavaa, jos sukuseuran porukkaakin olisi siellä mukana.

Eskolle kiitos aktiivisuudesta - toivottavasti jaksat olla mukana jatkossakin!

Jussi Simpura haastatteli Marttia:

SUKUSEURAVETERAANIEN HAASTATTELUJA 2:

MARTTI KOHONEN (Pekka/Toivo)

Martti on suvun miehistä se, jolla on kaikkein kovin kädenpuristus. Ei ainakaan ole tullut hänelle itselleen vastaan kovempaa haastajaa. Ja vanhat autot ovat tärkeä harrastus. Nytkin on pihapiirissä 7 autoa, 3 Martin ja 4 poikien. Olet ollut pitkään mukana sukuseuran hallituksessa ja muusakin toiminnassa. Miten tulit tulleeeksi mukaan?

Se tuli jonkun tuttavan kautta - en muista kenen - oli saanut tiedon seuran kokouksesta ja sanoi, että mene mukaan. Se oli Lepaalla, siellä puutarhaopistolla, vuosi oli 2005. Vähitellen sitten tulin sukuseuran hallitukseenkin.

Sinun sukuhaarasi asui viimeisenä Karmalan kantataloa. Millaista oli teidän sisarusten, serkusten ja pikkuserkusten yhteydenpito ennen sukuseuraan mukaantuloa ?

Isän isä Pekka, viimeinen viidestä peräkkäisestä Pekka Kohosesta, vaikutti pitkään, kuoli kun menin armeijaan. Hänen neljä poikaansa perheineen asuivat Lapinjärvellä Lipon kartanolla, jossa oli suuri siirtolaisten yhteistila. Siinä oli yhteydenpitoa paljon. Vähemmän oli yhteyttä isän sisariin, jotka evakkomatkojen takia olivat joutuneet toiselle puolen maata.

Millaisten vaiheiden jälkeen tulit asukkaaksi Kärkölään?

Oli siinä vähän kiertämistä ja muuttoa. Kun sitä Lipon tilan yhteisomistusta jaettiin, minun isäni Toivo halusi siitä eron ja myi osansa yhdelle Ropposelle ja osti meille oman pienen tilan muutaman kilometrin päästä. Sitten meni välillä yksi kesä Valkeakosken Ritvalassa enon talotyömaalla, tuli muutto toiselle tilalle Iittiin, ja olympiavuonna 1952 takaisin Lapinjärvelle, ja vielä sen jälkeen vuokratilalle Myrskylän kirkolle. Sitten päädyimme vuonna 1961 Kärkölään ja täällä on nyt pysytty, vaikka viidessä eri paikassa olen täälläkin asunut. Rakensin oman talon 1980-luvulla ja myöhemmin muutettiin tähän viereen vaimon kotipaikalle.

Oletko malttanut nyt pysyä eläkemiehenä vai poltteleeko halu tehdä remonttihommia edelleen?

Kyllä niitä tein vielä muutaman vuoden eläkkeelläkin, mutta kun täytin 70, päätin että nyt saavat jäädä. Olihan se sellaista, että olin oppinut rakennustöihin isän opettamana, ja oppia tuli joka kerta lisää, kun muutettiin uudelle asuinpaikalle ja alettiin sitä kunnostaa. Isä oli tehnyt rakennustöitä jo Karmalassa ennen sotaa sivutöinä maanviljelyn rinnalla; muuten ei olisi työtä eikä rahaa riittänyt. Täällä Kärkölässä olin Koskisella esimiestehtävissä parikymmentä vuotta, ja sitten velipoika Kari houkutteli minut firmaansa 1980-luvulla.

Minkä neuvon haluaisit antaa muille sukuseuran eläkeläisille, varsinkin niille, joille asia on uusi?

”Elkää jääkö eläkkeelle! Jotakin askareta on oltava. Loiva lasku on varmasti parempi kuin tyhjän päälle putoaminen.” - *Niinpä Martti jatkaakin vielä sukuseuran hallituksessa!*

KOHOKKAITA JA LÄSSÄHDYKSIÄ

KohoKohtien tässä numerossa on lukijoille tarjolla **ehdoton kohokas**: Kaija Karhun kirjoitukseen liittyvä valokuva **Pekka Kohosen perheen kotitalosta Sortavalassa** (ks. sivu 10). Kuva on yli kymmenen vuotta vanha ja talo näyttäisi silloin olleen kuosissaan. Väritkin ovat kuin kansakoulun lukukirjasta! Tällaisia kohokkaita voisi yrittää vielä kerätä lisää: Kohosten vanhoja asuinrakennuksia sekä ajalta ennen sotaa että sodanjälkeisiltä vuosilta.

Lehden muutamasta muusta kirjoituksesta käy ilmi, että näitä asuinpaikkoja on voinut olla moniakin, joten kuvattavaa riittää. Siispä kännykkäkamerat naksumaan, jos jossakin sattuu vastaan vielä tunnistettava suvun jäsenten asuinpaikka. Ja tietysti valokuva-albumeistakin voi löytyä sopivia otoksia. Näistä kuvista voisi syntyä komea kavalkadi KohoKohtien vuoden 2023 numeroon.

*

Lässähdysten puolellakin on tietysti tarjolla entisiä asuinpaikkoja. Sortavalan suunnalla monet suvun asuinrakennukset on purettu, siirretty tai muuten tuhottu. Varsinaisissa sotatoimissa taloja ei mennyt paljontaan, kun sota meni Sortavalan seudun yli vain heinä-elo-kuussa 1941 ja silloinkin melko vähin vaurioin. Myöhemmin taloja todellakin purettiin, kun vallanpitäjät halusivat vähentää asutusta lähellä rajaa. Esimerkiksi Vatain Kohosten asuinrakennus oli purettu 1970-luvulla. Jotkin maaseudun rakennukset oli purettu siirrettäväksi ja uudelleen koottaviksi Sortavalan kaupunkiin. Tällaista ei Kohosen suvun piirissä ole kuitenkaan tullut vastaan.

*

Kivijalkoja olemme kyllä kuvanneet, tunnetuimpana Karmalan kantatilan viereisellä tilalla sijainnut Taneli Petterinpoika Kohosen talon kivijalka. Siihen liittyi myös **erityinen lässähdyks**. Sukuseura kiinnitti kivijalkaan, pienen muistolaatan, mutta parin vuoden kuluttua se oli paikallisissa voimin saatu irrotetuksi ja mahdollisesti siirretyksi hyötykäyttöön muualla. Ei siis kannata panostaa muistolaattoihin ainakaan rajan tuolla puolen.

*

Mutta tosiaan, pannaan tavoitteeksi kuvakavalkadikohokas vuoden 2023 KohoKohtiin: ”Kolmekymmentä kuvaa Kohosten kotikonnuista”. Siinä on varmasti kaikille ihmettelemistä.

*

SUKULAISVIERAILUJA 1950-1960 -LUVUILLA

Ryhmäkuva on otettu **Yrjö Kohosen** 60-vuotissyntymäpäiväjuhlissa 30.3.1960 Malmilla Malmin seurakunnan työntekijöiden asuintalon edustalla. Siitä voimme tunnistaa lukuisan joukon sukumme edustajia!

Muistan lapsuudestani 1950- ja 1960-luvuille ajoittuvien sukulaisvierailujen lähdönhetkien piipahdukset isäntäperheiden puutarhoissa. Karjalasta tulleiden ja pitkin Suomea hajallaan asuneiden sukulaisten puutarhat olivat kauniita. Lähtijöille haluttiin antaa kotiin viemiseksi puutarhasta perennan, puun tai pensaan taimia. Tai joskus tuleentuneita siemeniä. Ehkä lähtijälle mukaan annettu muisto oli vielä paljon tärkeämpi. Näin, kuvaannollisesti ja konkreettisestikin oman suvun juuria löytyi toisistaan kaukana asuvien sukulaisten luota.

Yhä edelleen jokainen kevät karjalaiset isovanhemmat, Yrjö ja Alma sekä monet muut jo edesmenneet omaiset, tervehtivät minua sini-vuokkojen kukkien muodossa, ja kesällä kulleroiden.

Lapsena näin sen miten tärkeitä sukulaisvierailut olivat etenkin Aili-äidilleni. Kätevintä oli käydä Laihialla äidin sisaren Kaijan perheen luona. Itselleni jo viisivuotiaana tuli tilaisuus jäädä viikoksi Kangasmaan ihastuttavaan ilma-piiriin.

Kuusivuotiaasta lähtien kymmenenä seuraavana kesänä olin siellä kaksi viikkoa yhtäjaksoisesti. Sukulaiset, kaksifooninkinen talo, pihapiiri, talousrakennukset kahdessa kehässä, puutarha ja avarat pellot, monenlaiset eläimet, ja meille serkuksille sopivat askareet ja tehtävät, sopivan kokoiset vastuut. Nautin! Sain kokea karjalaista sukulaisuutta. Nuo kesät vaikuttavat minussa yhä, yli 60 vuoden jälkeen.

Pääsiäiset vietettiin Yrjö-ukin ja Alma-mummin luona Helsingin Malmilla. Joskus pääsimme seuraamaan Malmin kirkon pääsiäisvalmisteluja ja hakemaan mummin kanssa läheiseltä puutarhalta narsissit kirkkoon. Kun osallistuimme kirkonmenoihin, näimme ukin ja mummin tärkeässä työssään. Jos kävimme Helsingissä kesällä, teimme retken heidän Tapanilan talolle. Muistan istuneeni ukin polkupyörän rungolla koko matkan Malmilta Tapanilaan. Retkievääät olivat mukana ja ne nautittiin huolella hoidetussa puutarhassa.

... jatkuu

... jatkuu ed.sivulta:

Kesäisin ukki ja mummi kävivät vastavierailulla Kauhajoella. Silloin olimme heidän kanssa kesämökillämme uimassa ja mustikoita poimimassa.

Ennen kuin ukilla oli ajokorttia, perheemme lähti viemään isovanhempia seuraavaan vierailupaikkaan Nokian lähelle Sarkolan Tuomolaan, ukin Leena-sisaren luo. 1960-luvulla meillä oli Ford-merkinen pakettiauto. Nelihenkinen perheemme juuri ja juuri mahtui hyttiin. Kotimme olohuoneesta nostettiin kaksi nojatuolia pakettiauton takakoppiin ukkia ja mummia varten. Siellä he istuivat matkan mutkaisia hiekkateitä Sarkolaan. Ei ollut turvavöitä edes hyttiläisillä noina aikoina. Tuomolan ystäväallinen ilmapiiri teki vaikutuksen. Mieleen ovat jääneet myös hieno pihapiiri ja upea ympäristö.

Tuomolasta jatkoimme matkaa Ijäkselle, ukin Eeva-sisaren perheen luokse Hämeenkyröön. Ukki ja mummi ilmeisen tyytyväisenä istuivat nojatuoleissaan pakettiauton takakopissa. Muistan Ijäksestä iloisen karjalaisen puheensorinan, joka alkoi heti ulko-oven avauksesta.

Eräänä kesänä perheemme teki pikaisen lomatamatkan Kaakkois-Suomeen. Silloin kyläilimme Mikkelissä Simpuroilla. Aune-tädin iloinen, kuin kauniisti helisevä puhe jäi mieleen. Ailiäidilleni Aune oli todella tärkeä ihminen. Samalla matkalla vierailimme myös Nokkalan sukua olevan Alma-mummin vanhimman sisaren, Hildan luona Savonlinnassa. Hildan tyttärentytär oli Olavinlinnan oppaita ja niinpä linna tuli tutuksi.

1960-luvulla vietettiin isoja syntymäpäiviä. Myös häissä sekä hautajaisissa pyrittiin käymään. Yrjö-ukin 60-vuotispäiville osallistui monia sukulaisia. Niissä tapasin ensimmäisen kerran Yrjön veljet, Heikin ja Pentin. Kun ukin siskot tulivat sisään, alkoi nauru ja riemullinen karjalaisen murteen puhe! Tuossa iloisen jälleennäkemisen tunnelmassa viihdyin oikein hyvin.

Yrjö ja Alma kirjoittivat kirjeitä omille lapsilleen. Niin ikään minä olin jo lapsena kirjeenvaihdossa heidän kanssaan. Lapsuudenaikaiset vierailut saivat jatkoa aikuisiässä. Yhteydenpito oli luontevaa ja vastavuoroista.

Ukki ja mummi tulivat tapaamaan meitä, Turussa opiskelevia Timoa ja Seijaa, kun odotimme ensimmäistä lastamme.

Käynnillä oli suuri merkitys.

Kun esikoisemme Lauri oli toisella vuodella, lähdimme viettämään Juhannusta Tapanilan mummilaan. Juhannusaatoksi ukki oli tehnyt pienen juhannuskokon, jossa hiekalla täytetyn emalivadin päällä paloi kokon muotoon koottu pieni tuli. Lauri istui matalalla jakkaralla katso-
massa tulta pienen leikkijoutsenen kanssa. Ja nurmikolle asetetun muovin päällä oli pieni pehmeä hiekkakasa. Mummi kattoi pöydän omenapuun varjoon ja tarjoili leipomuksiaan kukkivassa puutarhassa. Ukki ja mummi vielä 80-vuotiaina tulivat keskimmäisen poikamme Jaakon ristiäisiin Posiolle. Kuopuksemme ristiäisiin he eivät enää jaksaneet tulla. Tämä kolmas poikamme sai Kohosen suvun perinteen mukaan nimekseen Taneli.

Kellon Kiviniemessä 9.2.2022
Timo Mattila, Kohonen 69221

Yrjö-ukin kanssa lapsenlapset Pekka Mattila (vas.) ja Timo Mattila Kauhajoella n.1959-60.

Lauri Mattila juhannusta viettämässä Tapanilassa. Hienosti koottu juhannuskokko isomummin pihalle.

Talviliikuntaa Helsingin ydinkeskustassa

Kolme polvea Lempisiä ladulla:

Hienosti remontoitu Stadion tarjosi harvinaista herkkua helsinkiläisille ja päästi tavalliset kuntohiittäjät Helsinki Ski Week-tapahtumassa sivakoi- maan ratakierroksia mielin määrin. Niille laduille suunnistin minäkin töölöläisenä ja Kohosen suku- seuran edustajana Valtterin-päivän lumimyrskyn jälkeisenä päivänä. Lunta sateli vielä hieman, mutta iloisena sain nauttia satojen muiden kaupunkilais- ten kanssa talven ja murtomaahiihdon riemusta.

Hiihdosta piti aikoinaan myös isäni **Erkki Lempi- nen**, jonka talviharrastuksiin kuuluivat pitkät latu- retket ja Lapin hiihtovaellukset. Kaipa hän oli saa- nut kipinän hiihtämiseen omalta isältään **August Lempiseltä**, joka alla olevassa kuvassa yrittää pysyä reippaan Erkin perässä 30-luvun alussa.

Tässä **Marja Hautanen** (August/Erkki) tyytyväisenä Helsingin olympiastadionilla.

Stadionille avattiin lauantaina 29.1.2022 koko kansan hiihtolatu, joka näyttää löytäneen käyttäjä- kuntansa heti kättelyssä. Paksun lumipeitteen ja neljän ladun päällystämää juoksurataa kiertää samaan aikaan satoja ihmisiä. Stadikan latu on kansalaisten käytössä seuraavat neljä viikkoa.

ANTTI HEPOJOKI 80 VUOTTA 5.5.2021

Antti Hepojoki (Juho/Pentti - Kirsti) täytti viime keväänä 80-vuotta. Hän toimi vaimonsa Kirstin kanssa sukuseuran tilintarkastajana sukuseuran toiminnan alusta lähtien (1988) aina vuoteen 2016 saakka.

Merkkipäivää juhlittiin koronasta johtuen vain perhepiirissä aurinkoisella kotipihalla, jonne oli katettu juhlahahvit mansikkakakkuineen. Mukana merkkipäivää viettämässä olivat lapset Pia ja Jarkko, jotka molemmat asuvat lähellä vanhempiaan. Vanhin tytär Niina asuu tällä hetkellä Yhdysvalloissa, hänen perheeseensä kuuluu vanhempien lisäksi kolme lasta. Paikalla kävivät onnittelemassa myös Kirstin siskot Pirkko yhdessä tyttärensä Kirsin kanssa ja Pirjo. Vierailut jäivät lyhyiksi, pihalla tavattiin koronan vuoksi maskit kasvojen suojana.

Ikäisekseen Antti on hyväkuntoinen ja aktiivinen eläkeläinen. Hänen ohjelmaansa kuuluu säännölliset tapaamiset eläkeläiskavereiden kanssa kaksi kertaa viikossa. Hän on kiinnostunut antiikkiesineiden keräilystä ja käy mielellään taide- ja rahahuutokaupoissa.

Mielenkiintoiset harrastukset, kotipihan työt Pitäjänmäellä ja kesämökin hoito lapsuuden maisemissa Töysässä pitävät miehen vireänä.

Kirsti Hepojoki

Kaksoset Pirkko Autio ja Pirjo Lehtinen 75 vuotta 16.2.2022 (Juho/Pentti)

Taas on viisi vuotta vierähtänyt edellisestä merkkipäivästä! Olosuhteet ovat tällä välin kaikin puolin huonontuneet. Koronan vuoksi emme voineet kokoontua yhteen edellisten vuosien tapaan. Perhepiirissä vietimme erikseen syntymäpäiviä niin Nummelassa kuin Lahdessakin, samoin kuin lankomieskin yllä olevassa kuvassa.

Oheisessa kuvassa Pirjo on kotonaan juhlaa viettämässä. Mukana merkkipäivää juhlistamassa olivat tyttäret ja lapsenlapset.

Kevättä kohti mennään, toivotaan parempia aikoja!

TEUVO IJÄS 80 VUOTTA 4.8.2021 (Juho/Eeva)

Isän 80-vuotissyntymäpäiviä vietettiin kulttuurihistoriallisesti merkittävässä ympäristössä Vantaalla 25.9.2021 (koronan vuoksi juhlia siirrettiin eteenpäin). Övre Nybackan kartano on tietävästi vanhin Vantaalla säilynyt kartanorakennus. Pihapiiri ja kartano muodostivat lempeän kokonaisuuden ja juhlallisen ilmapiirin syntymäpäivien viettoon. Oman leimansa antoi tietenkin vallitseva koronatilanne, joka leijui väistämättä uhkana ainakin taustalla koko ajan. Enpä muista aiemmin järjestäneeni juhlia, joissa heti ovelta tarjoillaan käsidesiä ja maskeja. Söimme hyvin ja sitten pidettiin puheita. Värikkäitä muisteloita kuultiin monesta suusta ja tunnelma oli iloinen. Sitten tietenkin laulettiin karaokea. Isäkin intoutui laulamaan, vaikka vähän piti suostutella. Kakkukahvit vielä päälle ja vähän lisää karaokea. Mitä sitä muuta ihminen kasikympyisenä juhlilta kaipaakaan. Kiitos vielä kaikille juhlavieraille, olitte tunnelmanluojia ja isälle jäi lahjapussien lisäksi lämpimät muistot synttäreistä.

Susanna Ijäs
Teuvon tytär

Teuvon (vas. edessä) lisäksi kuvassa ovat Timo Reina, Maija Rajakylä ja Hannu Rossilahti.

Teuvon (vas.) lisäksi kuvassa ovat Arvo Viitaharju ja Riitta Vepan laulamassa karaokea.

Kuvassa etualalla vas.: Eeva-Maija Mäki-Maunus, Kirsti Simpura, Kirsti Hepojoki ja Antti Hepojoki.

UUTISIA JÄSENISTÖLTÄMME KOHOSTEN KOHOKOHTIA

Kunniajäsenen kuulumisia

Kaija Kangasmaan (Juho/Yrjö) kuulumisia Laihialta Hoivakoti Marjapihlajasta. Se on melko uusi tehostetun palveluasumisen yksikkö, joka on valmistunut syksyllä 2018. Kaija on paikan ensimmäisiä asukkaita upouudessa paikassa. Kaijalla on siellä viihtyisä huone ja kaikki palvelut toimivat.

Kaijaa käyvät lapset tervehtimässä. Serkkutyttö **Eeva-Maija ja Oiva** käyvät yhdessä silloin tällöin Kaijan luona matkallaan Vaasasta Kuortaneelle.

Kaija vaikuttaa tyytyväiseltä ja hänellä on positiivinen elämänsäsenne kuten ennenkin. Haastattelin Kaijaa puhelimesta 30.1.2022.

Kaija kertoo:

"Ympärillä on laaja porukka ja kaiken aikaa tapahtuu. Mää oon tosi hyvässä kunnossa, ei ole mitään vikaa. Elämä on parasta, kun keskittyy itseensä ja omaan elämäänsä. Mukavaa on, että aina joku käy välillä katsomassa. Elämä on arkista elämää, ei huonoa".

Keskustelun kirjasi muistiin **Eeva-Maija Mäki-Maunus**, joka elää Oivansa kanssa kaksipaikkaista elämää: Kuortaneella ja silloin tällöin Vaasassa.

Aina aktiivinen **Sirkka Suonpää** tiedotti, että hänen tyttärensä Kaisan tyttö **Anna Kankaanpää** valmistuu lääkäriksi 14.2.2022 ystävänpäivänä. Lähetämme hänelle paljon onnitteluja valmistumisen johdosta ja toivotamme hänelle antoisaa uraa vaativassa tehtävässä!

Sulo Saikkosen perheen kuulumisia

Benjam Matias Tanhuanpää syntyi 8.8.2021 Hollolassa, Viljam sai pikkuveljen. Vanhemmat: Henna ja Jaakko Tanhuanpää. (Sulo/Ritva-Liisa)

* * *

Hanna Mahne ja Jaakko Ahola Turusta vihittiin Paraisilla 4.5.2019. Heille syntyi 18.2.2021 poika Aaron Göran Samuel Ahola Paraisilla. (Sulo/Ulla-Maija)

* * *

Reetta-Sofia Maunumaa ja Ilja Porvator Pietarista vihittiin Pietarissa 10.9.2021. Heille syntyi tyttö Iia-Aino Ilinicha Porvatora 15.1.2022 Seinäjoella. (Sulo/Anne-Mari)

* * *

Anna-Loviisa Maunumaa ja Jaakko Neste Seinäjoelta vihittiin 16.9.2017 Nurmossa. (Sulo/Anne-Mari)

* * *

Jarkko (Juho/Aune/Jussi) ja **Kiti Simpuran tytär Aili Matilda** syntyi 23.6.2021. Kolmevuotias **Vivian** sai pikkusiskon. Onnitteluja koko perheelle!

Kiitokset kaikille suku-uutisia lähettäneille. Hyvää jatkoa uusissa elämäntilanteissa!

60 v.

Ulla-Maija Saikkonen-Mahne	23.06.2020
Vesa Ijäs	09.05.2021
Hannu Krapa	11.05.2021

65 v.

Ritva-Liisa Tanhuanpää	19.09.2021
------------------------	------------

70 v.

Timo Mattila	25.04.2022
Seija Mattila	07.07.2022
Eivor Kohonen	04.06.2021
Esa Kohonen	10.05.2022

75 v.

Lippo Lempinen	02.04.2021
Timo Tuomola	21.07.2021
Esko Kohonen	29.01.2022
Pirkko Autio	16.02.2022
Pirjo Lehtinen	16.02.2022
Pertti Kangasmaa	12.02.2022
Martti Kohonen	12.05.2022

80 v.

Antti Hepojoki	05.05.2021
Teuvo Ijäs	04.08.2021

90 v.

Irja Saikkonen	28.11.2021
Rauni Riihihuhta	27.04.1922

**Parhaimmat Onnittelut
kaikille merkkipäivän johdosta!**

POIS NUKKUNEITA

Marja-Liisa Kohonen	3.4.2021
Aulis Kohonen	9.5.2021

Nettilehti kaikkien saataville!

Lehti nro 26 / 2021 on ensimmäinen pelkätään netissä sukuseuran kotisivuilla julkaistu lehti. Halutessaan jokainen voi sen sieltä tulostaa itselleen (www.kohosensukuseura.fi).

Voisimme selvittää, miten saisimme sähköisen lehden jakeluun niille, jotka eivät käytä nettiä. Yksi mahdollisuus olisi, että nämä henkilöt etsivät lähipiiristään jonkun, jolla on yhteydet ja mahdollisuus tulostaa lehti.

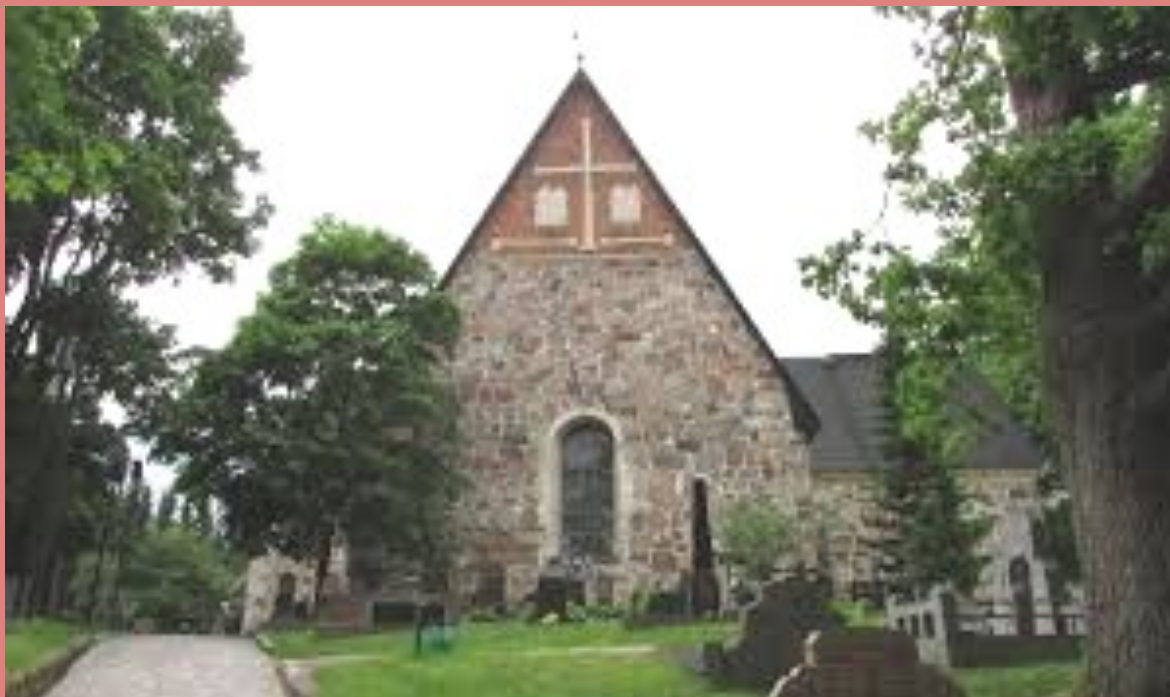
Tässä etsimisessä voisimme ehkä olla avuksi. Ota yhteyttä! Yhteystiedot ovat jäsenkirjeen taustalla.

Lähetätkää jäsenkuulumisia, merkkipäivätietoja ja uutisia perhetapahtumista!
Olisi hyvä saada näitä tietoja kaikista sukuaaroista!

Yhteystiedot ja osoitteet

Mikäli omat yhteystietosi muuttuvat, muistathan ilmoittaa siitä jäsenrekisterin hoitajalle, Pirjo Lehtiselle, puh. 040-561 2730, sähköposti: aune.lehtinen@kolumbus.fi.

Espeen tuomiokirkko

Espeen vanha tuomiokirkko on rakennettu vuosina 1485-1490.

Keskiaikaista harmaakivikirkkoa pidetään Espoon tärkeimpänä historiallisena rakennuksena.